Valtioneuvoston kanslia NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2021-00767

VNEUS Siivola Heli(VNK) 22.09.2021

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 21.9.2021

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 21.09.2021

Puheenjohtaja esitteli lyhyesti Slovenian puheenjohtajakauden prioriteetit ja kertoi suunnitelmistaan syksylle.

Neuvosto kävi keskustelun Eurooppa-neuvoston 21.-22.10.2021 annotoidusta asialistasta. Digitaalisaation osalta keskustelussa korostettiin tarvetta edistää sääntelykehikkoa, investoida avainteknologioihin, etsiä samanmielisiä kumppaneita sekä edistää EU:n intressejä ja arvoja. Useat maat painottivat myös kyberturvallisuuden ja resilienssin vahvistamista sekä disinformaation torjuntaa. Moni korosti tarvetta käydä keskustelua EU:n globaalista roolista ja sen vahvistamisesta. Esille nostettiin myös itäisen kumppanuuden huippukokouksen valmistelu, Länsi-Balkan -huippukokous sekä Pohjois-Makedonian ja Albanian laajentumisprosessien edistäminen.

Covid-19-keskustelussa tuotiin esille tyytyväisyyttä rokotuskampanjojen edistymisestä ja onnistuneesta yhteistoiminnasta rokotehankinnoissa. Huolta aiheuttavat jäsenmaiden väliset rokotuskattavuuden erot, rokotekielteisyys ja rokotteita koskeva disinformaatio. Tehosterokotuksiin toivottiin yhteistä lähestymistapaa. Rokotelahjoitusten nopeuttamista pidettiin yleisesti tärkeänä. Esille nostettiin myös vapaan liikkuvuuden palauttaminen ja tähän liittyen neuvoston sisä- ja ulkorajasuositusten muuttaminen. Digitaalisen koronatodistuksen käytön toivottiin laajentuvan vahvemmin myös EU:n ulkopuolelle.

Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen Euroopan tulevaisuuskonferenssin toimeenpanosta. Ensimmäiset EU-tason kansalaispaneelit ovat käynnistyneet. Lokakuun täysistunnon aiheita ovat ainakin kansallisen tason kansalaiskeskustelut, lokakuussa järjestettävä Euroopan nuorisotapahtuma ja konferenssin verkkofoorumi. Jäsenvaltioiden puheenvuoroissa korostettiin kansalaisten ja kansalaiskeskustelujen keskeistä roolia konferenssissa.

Komissio esitteli strategisen ennakointiraporttinsa 2021 sekä aiekirjeensä koskien vuoden 2022 työohjelmaa. Käydyssä keskustelussa komissiota kiiteltiin strategisesta ennakointiraportista. Strategista ennakointityötä pidettiin tärkeänä. Yleisesti ottaen komission aiekirjeen sisältöä tuettiin. Jäsenvaltiot nostivat puheenvuoroissaan esille itselleen tärkeitä aiheita.

Komissio antoi tilannekatsauksen EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) suhteista ja erityisesti Irlantia ja Pohjois-Irlantia koskevan pöytäkirjan

tilanteesta. Käydyssä keskustelussa annettiin tuki komission lähestymistavalle. EU keskittyy nyt identifioimaan pöytäkirjan puitteissa kestäviä, joustavia ja käytännöllisiä ratkaisuja konkreettisiin ongelmiin. Pöytäkirjan avaaminen ei tule kyseeseen. Samalla on varauduttava myös tilanteeseen, ettei yhteistä näkemystä UK:n kanssa löydy. EU:n yhtenäisyys on tärkeää. Komissio pitää jäsenvaltiot informoituina.

Muissa asioissa oli lyhyesti esillä EU–Sveitsi-suhde sekä Ateenassa 17.9.2021 Välimeren maiden kanssa järjestetty huippukokous (EU-MED).

Suomea edusti kokouksessa eurooppaministeri Tytti Tuppurainen.

A-kohtien hyväksyminen

Muita kuin lainsäädäntöasioita koskevat A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 11895/21 mukaisesti. Lainsäädäntökäsittelyitä koskevat A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 11894/21 mukaisesti.

Slovenian puheenjohtajakauden prioriteettien esittely

Puheenjohtaja esitteli julkisessa istunnossa Slovenian puheenjohtajakauden prioriteetit. Keskiössä on kriisinkestävän Euroopan rakentaminen, erityisesti terveyssektorilla.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat näkyneet kesällä ympäri Eurooppaa, mikä antaa lisäsyytä valmistautua neuvotteluihin Fit for 55 -paketista. Ilmastosta keskustellaan neuvoston eri kokoonpanoissa, ja samalla valmistaudutaan COP26-ilmastokokoukseen. Tavoitteena on vähentää päästöjä ja parantaa EU:n kilpailukykyä. Digitaalisaatiossa puheenjohtaja aikoo keskittyä etenkin tekoälyyn ja digitaalisiin palveluihin. Tärkeitä aiheita ovat myös talouden elpyminen sekä elpymisvälineen (NGEU) tehokas ja nopea täytäntöönpano. Syyskuun puoleenväliin mennessä on hyväksytty 18 elpymissuunnitelmaa, mikä antaa hyvän pohjan tulevalle.

Slovenian prioriteetteihin lukeutuu myös oikeusvaltioperiaate, johon palataan jokaisessa yleisten asioiden neuvoston kokouksessa. Puheenjohtaja jatkaa työtä myös laajentumisprosessin parissa.

Puheenjohtaja totesi, että Slovenian puheenjohtajakauden aikana on myös tullut eteen jo monta ennalta-arvaamatonta tilannetta, kuten tilanteet Valko-Venäjällä ja Afganistanissa. Slovenia korostaa yhteisen politiikan tärkeyttä EU-tasolla, jotta myös tällaisiin tilanteisiin pystytään reagoimaan.

Eurooppa-neuvoston 21.–22.10.2021 valmistelu

Puheenjohtaja esitteli Eurooppa-neuvoston asialistan, jonka aiheita ovat Covid-19, digitaalisuus ja ulkosuhdeaiheet (COP15- ja COP26-kokousten, ASEM-huippukokouksen ja itäisen kumppanuuden huippukokouksen valmistelut).

Komission (vpj Šefčovič) viittasi jo pöydällä oleviin digiehdotuksiin (digitaalinen palveluasetus DSA, digitaalinen markkina-asetus DMA ja datahallintosäädös DGA) ja toivoi pikaista etenemistä trilogeihin. Uusi ”polku digitaaliselle vuosikymmenelle” -ehdotus on konkreettinen suunnitelma kohti yhteiskunnan ja talouden digitalisointia. Muita tärkeitä uusia aloitteita ovat datasäädös (Data Act) ja eurooppalainen siruja koskeva säädös (European Chips Act). Itäisen kumppanuuden osalta Šefčovič korosti yhteisten arvojen ja intressien merkitystä. Yhteisen agendan täytyy perustua elpymiseen, resilienssiin ja uudistuksiin. COP15- ja COP26-kokousten osalta komissio tekee paljon työtä tulosten eteen. EU:n täytyy johtaa COPissa esimerkillä.

Keskustelussa todettiin tuki esitellylle asialistalle, mutta samalla esitettiin myös useita mahdollisia lisäaiheita, kuten kauppapolitiikka, kilpailukyky, energian hintojen nousu ja muuttoliike.

Covidin osalta todettiin edelleen tarve EU-tason koordinaatiolle ja toivottiin Eurooppa-neuvoston keskustelua muun muassa kansainvälisestä rokotesolidaarisuudesta, rokotediplomatiasta ja rokotetoimitusten nopeuttamisesta, rokotevastaisuudesta ja -skeptisyydestä, harmonisoiduista rokotustodistuksista sekä viestinnästä koskien EU:n toimia.

Digitalisaation osalta nostettiin esille muun muassa digisääntelykehikon nopea edistäminen, digitaidot ja kansalaisten digiosaamisen kehittäminen sekä yhteistyö kumppanien kanssa standardien asettamiseksi. Useat maat painottivat myös kyberturvallisuuden ja resilienssin vahvistamisen merkitystä sekä disinformaation torjuntaa. Suomi korosti kunnianhimoisen ja nopean etenemisen tarvetta. Erityisesti on panostettava uusiin läpimurtoteknologioihin kuten dataan, tekoälyyn ja kvanttiteknologiaan. Keskeistä on myös taitojen ja osaamisen edistäminen sekä sisämarkkinoiden ja investointien tehostaminen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. EU:n on oltava riittävän omavarainen, mutta samalla säilyttävä avoimena taloutena. EU:n globaalia roolia, etuja ja arvoja on edistettävä yhteistyössä samanmielisten kumppanien kanssa. Lainsäädäntöehdotusten kanssa tulisi edetä ripeästi, jotta alan toimijoilla olisi varmuus toimintaympäristöstään. Odotamme kunnianhimoista datasäädösehdotusta, joka aidosti edistäisi datan jakamista.

Ulkosuhteiden osalta moni korosti tarvetta keskustella EU:n globaalista roolista ja sen vahvistamisesta, Afganistanista, Kiinasta ja transatlanttisista suhteista. Itäisen kumppanuuden osalta korostettiin suhteiden kehittämisen sekä uudistusten ja yhteisten arvojen merkitystä. Monessa puheenvuorossa nostettiin esille myös Länsi-Balkan, etenkin Pohjois-Makedonian ja Albanian laajentumisprosessien edistäminen.

COP15- ja COP26-kokouksia pidettiin hyvinä tilaisuuksina vahvistaa EU:n ilmastojohtajuutta ja sitoutumista Pariisin tavoitteisiin. Esille nostettiin myös valtamerten tilanteen ja Lissabonissa kesä-heinäkuun vaiheessa 2022 järjestettävä valtamerikonferenssi.

COVID-19 – EU:n toimien koordinointi

Puheenjohtaja totesi rokotusten ja rokotehankintojen edistyvän hyvin. Myös rokotelahjoituksissa on päästy eteenpäin. EU:n digitaalinen koronatodistus on ollut tärkeä liikkuvuuden mahdollistaja, ja sen käyttö on levinnyt EU:n ulkopuolellekin. Puheenjohtaja kiinnitti huomiota Sloveniaakin koskevaan haasteeseen eli rokotekielteisyyteen. Tarvitaan aktiivisia viestintätoimia oikean tiedon levittämiseksi.

Komissio (vpj Šefčovič) totesi, että rokotteiden yhteishankinta, tehokkaat rokotuskampanjat ja digitaalinen koronatodistus ovat olleet EU:n menestystekijöitä pandemian torjunnassa. Koronatodistus saatiin operationaaliseksi hämmästyttävän nopeassa aikataulussa, ja siitä näyttää kehittyvän globaali standardi. Komissio arvioi parhaillaan muutostarpeita neuvoston rajasuosituksissa. Yhdysvaltojen päätös avata rajojaan täysin rokotetuille eurooppalaisille on tervetullut. Komissio on tyytyväinen rokotusten etenemiseen, mutta huolissaan jäsenmaiden välisistä suurista eroista rokotekattavuudessa. Tulisi miettiä keinoja tavoittaa nekin ryhmät, jotka eivät ole rokotetta vielä ottaneet. Euroopan tartuntatautivirasto on todennut, että kaikki Euroopan lääkeviraston hyväksymät rokotevalmisteet suojaavat hyvin sairaalaan joutumiselta, vakavalta tautimuodolta ja kuolemalta. Tehosteannoksen tarpeesta odotetaan vielä lisää tieteellistä näyttöä. EU:n yhteisesti hankkimat rokotemäärät tulevat riittämään kaikkien jäsenmaiden tarpeeseen.

Komissio vetosi jäsenmaihin rokotesolidaarisuustoimien nopeuttamiseksi. EU-maat ovat sitoutuneet yli 250 miljoonan rokotteen lahjoittamiseen vuoden loppuun mennessä, erityisesti COVAXin kautta. Nyt on lisättävä vauhtia. Lahjoituksia tulee jatkaa myös ensi vuonna. Samalla jatketaan Afrikan paikallisen rokotetuotannon tukemista.

Komissio on julkistanut 16.9. ehdotuksen Euroopan terveysalan hätätilanteiden valmiusviranomaisen (HERA) perustamiseksi. HERA:n toivotaan olevan täysin operationaalinen jo ensi vuoden alkupuolella. Sen odotetaan muun muassa parantavan terveysuhkien ennakointia sekä lääkinnällisten vastatoimien kehittämistä, hankintaa ja jakelua EU:ssa.

Keskustelussa jäsenmaat toivat esille tyytyväisyytensä EU:n onnistuneeseen yhteistoimintaan rokotehankinnoissa ja noteerasivat rokotuskampanjoiden hyvän edistyksen. Samalla ilmaistiin huolta jäsenmaiden välisistä rokotuskattavuuden eroista. Jäsenmaiden toivottiin jakavan parhaita käytäntöjään. Keskustelussa nousi vahvasti esille rokotekattavuuden kasvua monessa jäsenmaassa hidastava rokotekielteisyys ja erityisesti sosiaalisen median rooli väärän tiedon levittämisessä. Tarvetta rokotteiden hyötyjä ja turvallisuutta koskevaan viestintään korostettiin. Tehosterokotuksiin toivottiin yhteistä lähestymistapaa. Rokotelahjoitusten nopeuttamista pidettiin tärkeänä.

Joukko jäsenmaita peräänkuulutti vapaan liikkuvuuden palauttamista ja piti neuvoston sisä- ja ulkorajasuositusten nopeaa muuttamista tässä tärkeänä välineenä. Digitaalista koronatodistusta pidettiin käänteentekevänä saavutuksena, jonka avulla on voitu turvallisesti lisätä matkustusta ja elvyttää turismia. Todistuksen käytön toivottiin laajenevan vahvemmin myös EU:n ulkopuolelle.

Suomi totesi rokotuskampanjoiden edenneen hyvin. Luotettavan tiedon saatavuus ja disinformaation vastaiset toimet ovat keskeisiä rokotekattavuuden nostamisessa. Rokotetuotannon ja -jakelun varmistaminen on tärkeää myös jatkossa. EU on yhdessä toimimalla varmistanut riittävän rokotesaatavuuden jäsenmaille. Nyt on vauhditettava toimia rokotteiden jakamiseksi kolmansien maiden kanssa. Suomi on päättänyt lahjoittaa COVAXin kautta 3,65 milj. rokoteannosta, joiden toimitukset alkavat syyskuun viimeisellä viikolla. Jatkoa ajatellen on tarpeen kehittää EU:lle kokonaisvaltainen mekanismi hätätilanteita varten. On varauduttava laaja-alaisesti kaiken tyyppisiin kriiseihin.

Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi

Puheenjohtaja kertoi, että ensimmäinen EU-tason kansalaispaneeli on järjestetty edellisenä viikonloppuna. Konferenssin seuraava täysistunto järjestetään lokakuussa. Koska EU-tason kansalaispaneelit eivät vielä anna suosituksia, täysistunnon osallistujilla on mahdollisuus esitellä kansallisen tason keskusteluja. Lisäksi alustavalla asialistalla on ainakin Euroopan nuorisotapahtuma ja konferenssin verkkofoorumi. Puheenjohtaja korosti tarvetta vahvistaa viestintää konferenssista ja sen verkkofoorumista. Konferenssin johtokunnassa on keskusteltu myös täysistunnon työryhmistä, mutta yksityiskohdista ei ole vielä sovittu. Neuvosto on korostanut, että täysistunnossa keskusteltavien suositusten tulee tulla kansalaisilta.

Komissio (vpj Šefčovič ja vpj Šuica) kiinnitti huomiota konferenssin verkkofoorumiin ja sitä koskevaan viestintään. Toistaiseksi ilmastonmuutos on ollut verkkofoorumin selvästi suosituin aihe. Komissio kiitti jäsenmaita aktiivisuudesta kansallisten tapahtumien järjestämisessä. Ensimmäisissä EU-tason kansalaispaneeleissa on käyty alustavia keskusteluja siitä, mihin keskitytään. Kansalaispaneelien edustajat konferenssin täysistuntoon valitaan satunnaisotannalla, huomioiden kuitenkin osallistujien ikä ja sukupuoli. Suosituksia otetaan vastaan myös kansallisista keskusteluista.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat korostivat kansalaisten ja kansalaiskeskustelujen keskeistä roolia konferenssissa. Kansallisia tapahtumia pidettiin tärkeinä. Kansalaisten äänen kuuluminen tulisi varmistaa myös konferenssin täysistunnossa. Esille nostettiin myös avoimuus ja viestinnän kehittäminen.

Suomi korosti kansalaiskeskustelujen merkitystä konferenssissa ja kertoi 16.9. käynnistyneestä ministerien ”Eurooppa olemme me” -kiertueesta. Konferenssin verkkofoorumi on hyvä työkalu, mutta alhainen ja epätasainen osallistuminen herättää huolta. Täysistunnon työryhmistä emme ole olleet kovin innostuneita. Ministerien ja muiden täysistuntojäsenten tulisi voida käsitellä kattavasti eri teemoja. Kansalaisten keskeisestä roolista konferenssissa on pidettävä kiinni.

Lainsäädäntötyön suunnittelu
a) Vuoden 2020 ennakointiraportti
b) Aiekirje

Komissio (vpj. Šefčovič) esitteli komission vuoden 2021 strategisen ennakointiraportin sekä komission vuoden 2022 työohjelmaa koskevan aiekirjeen. Komissio toivoi jäsenmailta palautetta aiekirjeestä, myös lainsäädäntötyön prioriteetteja koskevaa toimielimien välistä julistusta silmällä pitäen.

Käydyssä keskustelussa painotettiin strategisen ennakointityön sekä strategista autonomiaa koskevan keskustelun tärkeyttä.

Komission aiekirje toivotettiin yleisesti ottaen tervetulleeksi. Jäsenmaat nostivat esille omasta näkökulmastaan tärkeitä aiheita ja aloitteita. Näitä olivat muun muassa sisämarkkinoiden kehittäminen (ml. sisämarkkinoiden hätäapuväline), kilpailupolitiikka, terveyssektorin haasteisiin vastaaminen (ml. HERA, lääkkeiden toimitusvarmuus), digitaalisuus ja teknologisen suvereniteetin kehittäminen (ml. eurooppalainen siruja koskeva säädös), energiaköyhyyden huomioiminen ilmastotoimissa, turvallisuus ja puolustus (ml. hybridi- ja kyberuhat sekä rajat ylittävän järjestäytyneen rikollisuuden torjuminen), Schengen-reformi sekä verotusta koskevat aloitteet. Tarvetta EU:n vahvempaan globaaliin rooliin korostettiin. Moni nosti esille myös yhteiset arvot ja oikeusvaltioperiaatteen.

Kyseessä oli julkinen asiakohta, joten keskustelu on katsottavissa neuvoston nettisivuilla: https://video.consilium.europa.eu/event/en/24898.

Suomi piti hyvänä, että yhteiset arvot ja oikeusvaltioperiaate nousivat vahvasti esiin komission puheenjohtajan unionin tila -puheessa. Suomi tukee myös muun muassa pyrkimystä tiivistää turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä. EU:n on edistettävä määrätietoisemmin arvojaan ja etujaan sekä rakennettava vahvempia kumppanuuksia ja tehokkaampi ulkoinen toimintakyky. Strategisen ennakointiraportin teema – avoin strateginen autonomia – on hyvin ajankohtainen ja edellyttää lisäkeskusteluja eri sektoreilla. Unionin strategisen autonomian ja kilpailukyvyn on perustuttava EU:n omien vahvuuksien kehittämiselle, reilulle kilpailulle ja maailmantalouteen osallistumiselle. Komission aiekirjeen aloitteista Suomi kiinnitti huomiota kilpailupolitiikan tarkasteluun ja sisämarkkinoiden hätäapuvälineeseen (Internal Market Emergency Instrument). Vahvan ja itsenäisen kilpailupolitiikan tulee olla sisämarkkinoiden ja kilpailukyvyn kulmakivi myös jatkossa. EU:n valtiontukisääntöjen tilapäinen jousto oli perusteltu pandemiatilanteessa, mutta normaaliin tulee palata mahdollisimman nopeasti. On tärkeää varmistaa sisämarkkinoiden toimivuus myös kriisitilanteissa.

Komissio kiinnitti loppupuheenvuorossaan huomiota Suomen pitkiin perinteisiin strategisessa ennakointityössä. Suomen eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan työstä ollaan opittu paljon.

Komissio veti käytyä keskustelua yhteen todeten olevansa samaa mieltä tarpeesta löytää oikea tasapaino strategisen autonomian ja resilienssin sekä avoimuuden välillä. EU:n on jatkossakin oltava vapaan ja reilun kaupan edelläkävijä ja vastuullinen globaali toimija. Samalla on tärkeää esimerkiksi tarkastella ja monipuolistaa globaaleja toimitusketjuja. Keskustelussa moni kiinnitti huomiota kilpailupolitiikkaan. Tältä osin aiekirjeessä mainittu komission tiedonanto tulee kattamaan sekä normaaliajat että kriisitilanteet. Kilpailupolitiikkaan liittyviä uusia aloitteita (ml. valtiontukiasiat) julkaistaan jo tämän vuoden joulukuussa. Moni viittasi myös sisämarkkinoiden hätäapuvälineeseen, jota koskeva ehdotus on tulossa vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä.

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteet

Komissio vpj Šefčovič) antoi tilannekatsauksen EU–UK-suhteesta ja erityisesti Irlantia ja Pohjois-Irlantia (IE/PI) koskevan pöytäkirjan tilanteesta.

Šefčovič kävi läpi tilanteen. UK julkaisi heinäkuussa IE/PI pöytäkirjaa koskevan kantapaperin, joka tarkoittaisi pitkälti pöytäkirjan uudelleen neuvottelua. UK on uhannut turvautumisella 16 artiklaan ja kaikkien tarkastusten keskeyttämisellä, jos EU ei suostu neuvottelemaan pöytäkirjasta. Komissio on pohtinut yhdessä jäsenvaltioiden kanssa parasta etenemistapaa. Komissio on päättänyt reagoida rakentavasti mutta päättäväisesti ja jatkaa keskusteluita UK:n kanssa ymmärtääkseen paremmin UK:n prioriteetteja. EU on valmis etsimään käytännön ratkaisuja todellisiin ongelmiin Pohjois-Irlannissa, mutta ei suostu neuvottelemaan pöytäkirjaan uudelleen. Kun UK syyskuussa päätti yksipuolisesti

jatkaa pöytäkirjan soveltamista koskevien joustojen määräaikaa, EU päätti olla reagoimatta muodollisesti tilan luomiseksi rakentaville keskusteluille. Vastuu UK:n toimista on sillä itsellään. EU ei ole hyväksynyt UK:n linjaa, mutta pidättäytyy toistaiseksi etenemästä rikkomusmenettelyissä.

Komissio on jatkanut keskusteluja UK:n kanssa, mutta näkemykset ovat edelleen kaukana toisistaan. UK vaatii edelleen pöytäkirjan uudelleen neuvottelua useilta osin. EU haluaa keskittyä todellisten ongelmien ratkaisemiseen. Kumpikin osapuoli katsoo, että ratkaisuja tulee löytää ja epäystävällisiä toimia välttää. Komissio on ollut aktiivisesti yhteydessä sidosryhmiin Pohjois-Irlannissa todellisten täytäntöönpano-ongelmien selvittämiseksi. Šefčovič kertoi Irlannin ja Pohjois-Irlannin matkastaan.

Komissio totesi, että UK:n kantapaperin perusteella on selvää, ettei jokaista paperin ongelmaa pystytä hoitamaan. Moni ongelmista on seurausta UK:n omista brexitiin liittyvistä valinnoista. On kuitenkin useita aiheita, joissa voidaan etsiä joustoja pöytäkirjan täytäntöönpanossa Pohjois-Irlannin kansalaisten ja taloudellisten toimijoiden hyväksi. Komissio suosittaa, että EU keskittyy identifioimaan kestäviä ratkaisuja ongelmiin. Samaan aikaan on suojattava sisämarkkinoita. Komissio työstää pakettiratkaisua, josta keskustellaan jäsenvaltioiden kanssa ennen kontakteja UK:n kanssa. Paketti sisältäisi useita elementtejä pöytäkirjan puitteissa.

Paketin hyväksyttävyydestä UK:lle ei ole takeita, joten EU:n on tärkeää harkita myös mahdollisen 16 artiklan aktivoinnin seurauksia. Komissio haluaa keskustella jäsenvaltioiden kanssa ja varautua kaikkiin vaihtoehtoihin. Fokus on kuitenkin käytännön ratkaisuiden etsimisessä.

Muista aiheista komissio nosti esiin Gibraltarin. Kun neuvosto hyväksyy mandaatin, komissio on valmis etenemään UK:n suuntaan pitäen jäsenvaltiot informoituina.

Lopuksi komissio korosti EU:n yhtenäisyyttä, mikä ehdottoman tärkeää ja unionin vahvuus.

Käydyssä keskustelussa annettiin täysi tuki komission pragmaattiselle lähestymistavalle etsiä ratkaisuja ja jatkaa keskusteluita UK:n kanssa. On tärkeää myös kuunnella ja tehdä yhteistyötä Pohjois-Irlannin toimijoiden kanssa. EU:n on kuitenkin oltava valmis kaikkiin vaihtoehtoihin, mukaan lukien 16 artikla. EU:n yhtenäisyys on ehdottoman tärkeää. Keskustelussa nostettiin esille erityisesti lääkkeet, kansalaisten oikeudet sekä Pohjanmeren energiayhteistyö ja vapaasatamien aiheuttama riski. Espanja toivoi pikaista etenemistä Gibraltaria koskevan mandaatin kanssa.

Muut asiat

- **EU–Sveitsi -suhteet**

Komissio (vpj Šefčovič) kertoi lyhyesti Sveitsin kanssa käytävistä keskusteluista. Neuvotteluissa ei ole edetty sitten komission edellisen tilannekatsauksen neuvostossa kesällä. Sveitsin liittohallituksen yllättävä irtautuminen puitesopimuksesta toukokuussa oli suuri pettymys EU:lle. Komissio on valmis tarkastelemaan suhdetta niin avoimesti kuin mahdollista, mutta odottaa Sveitsiltä selkeää ja konkreettista vastausta EU:n legitiimeihin pyyntöihin. EU on sitoutunut molempia hyödyttävään yhteistyöhön, ja sen ovi on auki yhteistyölle. EU:n yhtenäisyys on tärkeää.

- **EU–MED-huippukokous**

Kreikka kertoi 17.9. Ateenassa järjestetystä korkean tason tapaamisesta Välimeren maiden kanssa. EU–MED-huippukokoukseen osallistuivat ensimmäistä kertaa myös Slovenia ja Kroatia. Huippukokouksessa käsiteltiin ilmastonmuutosta, EU:n pelastuspalvelumekanismia, muuttoliikettä ja turvallisuuskysymyksiä. Kreikka kiitti jäsenmaiden avusta maastopaloihin liittyvissä pelastustoimissa, jotka olivat osoitus EU:n solidaarisuudesta ja EU-resurssien ennennäkemättömästä mobilisoinnista.

Liitteet

Viite

Asiasanat	brexit, EU:n tulevaisuus, Slovenia, toimielinten väliset suhteet, YAN Yleisten asioiden neuvosto, Eurooppa-neuvosto
Hoitaa	**UM, VNK**
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TEM, TK, TPK, TULLI, VH, VM, VTV, YM